

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

N° 11

Session de 1930 1931

SÉANCE
du 25 novembre 1930VERGADERING
van 25 November 1930

Zittingsjaar 1930-1931

PROJET DE LOI

relatif à certains actes de l'état civil et à la compétence des agents diplomatiques et consulaires en matière d'état civil.

EXPOSE DES MOTIFS

MADAME, MESSIEURS,

La question de la compétence des agents du service consulaire belge en matière d'actes de l'état-civil a fait l'objet au Parlement de longues discussions auxquelles ont abouti notamment les lois du 20 mai 1882 et du 20 octobre 1897 (1).

(1) Loi du 20 mai 1882.

ARTICLE UNIQUE (Art. 170 C. C.).

1° Les mariages en pays étranger entre Belges et entre Belges et étrangers seront célébrés dans les formes usitées dans le dit pays ;

2° Les mariages entre Belges pourront également être célébrés par les agents diplomatiques et les consuls de Belgique, conformément aux lois belges ;

3° Les agents diplomatiques et les consuls de Belgique pourront célébrer les mariages entre Belges et étrangers, s'ils en ont obtenu l'autorisation spéciale du Ministre des Affaires Etrangères ;

4° Les mariages sont publiés conformément aux lois belges, en Belgique par l'officier de l'état civil et par les agents diplomatiques et les consuls dans les chancelleries où les unions seront célébrées ;

5° Les mariages célébrés dans les formes prescrites par les numéros 1, 2 et 3 de la présente loi seront valables si les Belges n'ont point contrevenu aux dispositions prescrites sous peine de nullité du chapitre premier, titre V, livre premier du code civil ;

6° La capacité de la femme étrangère est réglée par son statut personnel.

Loi du 20 octobre 1897 :

WETSONTWERP

betrekkend op zekere akten van den burgerlijken stand alsmede op de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire agenten in zake burgerlijken stand.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

De kwestie van de bevoegdheid der agenten van den Belgischen consulaire dienst inzake akten van den burgerlijken stand heeft in het Parlement het voorwerp uitgemaakt van lange besprekingen welke onder meer geleid hebben tot de wetten van 20 Mei 1882 en van 20 October 1897 (1).

(1) Wet van 20 Mei 1882 :

EENIG ARTIKEL (Art. 170 B. W.)

1° De huwelijken in het buitenland tusschen Belgen en tusschen Belgen en vreemdelingen zullen voltrokken worden in de in gezegd land gebruikelijke vormen.

2° De huwelijken tusschen Belgen zullen eveneens voltrokken worden door de diplomatieke agenten en de consuls van België, overeenkomstig de Belgische wetten ;

3° De diplomatieke agenten en de Belgische consuls zullen huwelijken tusschen Belgen en vreemde vrouwen kunnen voltrekken, indien zij daartoe de bijzondere machtiging van den Minister van Buitenlandsche Zaken verkregen hebben ;

4° De huwelijken worden afgekondigd overeenkomstig de Belgische wetten, in België door den Ambtenaar van den burgerlijken stand en door de diplomatieke agenten en de consuls in de kanselarijen waar de huwelijken voltrokken zullen worden ;

5° De huwelijken voltrokken in de vormen door nummers 1, 2 en 3 dezer wet voorgeschreven zullen geldig zijn indien de Belgen de op straffe van nietigheid voorgeschreven beschikkingen van hoofdstuk 1, titel V, boek 1 van het burgerlijk wetboek niet overtreden hebben.

6° De bevoegdheid der vreemde vrouw wordt door haar persoonlijk statuut geregeld.

Wet van 20 October 1897 :

du statut de la Cour Permanente de Justice internationale est porté de 11 à 15. »

Quant aux juges suppléants, ils restaient au nombre de 4. Mais, dans le cas où le nouveau statut qui ne prévoit pas de suppléants entrerait en vigueur, leurs fonctions cesseraient.

La seconde résolution se rapporte aux traitements des juges.

La troisième est relative aux pensions de retraite.

Enfin la commission adopta un projet de résolution présenté par la délégation britannique, et exprimant l'espoir que la Cour envisagerait favorablement la possibilité de régler elle-même, en attendant l'entrée en vigueur du statut révisé, les questions des sessions de la Cour et de la présence des juges.

En somme, le travail de la première commission consista, dans cette discussion, comme le fit remarquer avec bonne grâce le délégué de Cuba, à faire rentrer par la fenêtre le Protocole qui avait dû sortir par la porte.

II. — *Mise en harmonie du Pacte de la Société des Nations avec le Pacte de Paris.*

Un comité de onze membres avait été nommé, l'année dernière, par le Conseil, sur l'invitation de l'Assemblée, pour fixer les amendements à introduire dans le Pacte de la Société des Nations en vue d'y effacer toute allusion à un droit de recourir à la guerre et d'y affirmer au contraire la défense absolue d'y avoir recours, même si les autres moyens de règlement des litiges échouaient. Le rapport de cette réunion de juristes et d'hommes d'Etat concluait à l'opportunité de modifications au Préambule du Pacte et à ses articles 12, 13 et 15.

L'attitude de la Belgique dans cette affaire fut clairement exposée par M. Henri Rolin dans la séance du 23 septembre. Il ramena le problème à ces deux interrogations : Faut-il amender le Pacte de la Société des Nations ? Faut-il étendre au Pacte de Paris les sanctions prévues par le *Covenant* ? La première question lui paraissait réglée par les délibérations de l'année passée. La résolution de la dernière assemblée s'était prononcée d'une façon formelle sur l'opportunité de modifier le Pacte, en déclarant qu'il était désirable que les dispositions de celui-ci n'accordent plus aux membres de la Société le droit de recourir à la guerre dans les cas où il y a été renoncé en vertu du pacte de Paris. Quant à la seconde interrogation, il faut y répondre affirmativement. Il est important de proclamer par un document nouveau, soumis à la ratification des Parlements, qu'il s'agit bien d'une obligation précise, et qu'il n'y a pas dans le Pacte deux sortes d'obligations, les unes sanctionnées, de nature juridique, et les autres non sanctionnées qui sont des obligations morales sans doute, mais dont la violation peut rester impunie.

Il apparut, au cours des débats que les aspects politiques de la question constituaient un obstacle à une prompt solution. M. Mironesco, Ministre des Affaires

kel 3 van het statuut van het Bestendig Hof van Internationale Justitie, wordt van 11 op 15 gebracht ».

Wat het aantal plaatsvervangende rechters betreft, hun aantal bleef op 4 vastgesteld. Maar ingeval het nieuwe statuut dat geen plaatsvervangers voorziet, in werking zou treden, zou hun ambt ophouden te bestaan.

De tweede resolutie heeft betrekking op de jaarwedden der rechters.

De derde ging over de pensioenen.

Ten slotte nam de commissie een ontwerp van resolutie aan, ingediend door de Britsche afvaardiging en waarbij de hoop wordt uitgedrukt dat het Hof welwillend de mogelijkheid zou onderzoeken om zelf de kwesties der zittingen van het Hof en der tegenwoordigheid van de rechters te regelen, totdat het herziene statuut in werking treedt.

Alles te samen genomen, bestond het werk der eerste commissie, zooals de afgevaardigde van Cuba het goedwillig deed opmerken, bij deze bespreking hierin dat zij door een zijdeurtje het Protocol moest terugroepen dat langs de poort had moeten vluchten.

II. — *Aanpassing van het Pact van den Volkenbond aan het Pact van Parijs.*

Verleden jaar werd er door den Raad, op verzoek der Vergadering, een komiteit van elf leden benoemd om de wijzigingen vast te stellen die in het Pact van den Volkenbond moesten aangebracht worden ten einde er elke toespeling op een recht van toevlucht tot den oorlog uit te doen verdwijnen en er integendeel het uitdrukkelijk verbod in te bevestigen om zijne toevlucht tot dit middel te nemen, zelfs indien de andere middelen om de geschillen te regelen mislukten. Het verslag dezer vergadering van juristen en staatslieden was tot het besluit gekomen dat er wijzigingen dienden aangebracht in de Inleiding van het Pact en in zijne artikels 12, 13 en 15.

De houding van België in deze zaak werd duidelijk uiteengezet door den heer Henri Rolin op de zitting van 23 September. Hij herleidde het vraagstuk tot deze twee vragen : moet het Pact van den Volkenbond gewijzigd worden ? Moeten de sancties door het *Covenant* voorzien uitgebreid worden tot het Pact van Parijs ? De eerste vraag bleek hem geregeld te zijn door de beraadslagingen van verleden jaar. De resolutie der voorgaande vergadering had zich uitdrukkelijk uitgesproken over de gepastheid om het Pact te wijzigen door te verklaren dat het wenselijk was dat de beschikkingen van dit Pact aan de leden van den Volkenbond het recht niet meer zouden verleen hunne toevlucht te nemen tot den oorlog in de gevallen waarin hieraan verzaakt werd krachtens het Pact van Parijs. Wat de tweede vraag betreft, hierop moet bevestigend geantwoord worden. Het is van belang door een nieuw document onderworpen aan de bekrachtiging der Parlementen openlijk te verklaren, dat het hier gaat om eene nauwkeurig bepaalde verplichting en dat er in het Pact gene twee soorten verplichtingen voorkomen, de eenen, voorzien van een sanctie en van juridischen aard, de anderen niet voorzien van een sanctie, die ongetwijfeld moreele verplichtingen zijn, maar waarvan de schending

le Grand-Duché de Luxembourg, la Principauté de Monaco, la Norvège, les Pays-Bas, la Suède, la Suisse et l'Allemagne.

L'expérience de plus d'un quart de siècle a permis de constater que les craintes qui ont amené le législateur de 1882 à établir légalement l'anomalie que nous venons de relever ne se justifiaient pas. Si l'on excepte les années de guerre, pendant lesquelles un certain nombre de nos compatriotes ont contracté mariage devant nos agents, on est forcé de constater que nos nationaux n'ont réclamé que fort rarement l'intervention de nos consuls à ce sujet.

Le tableau ci-dessous montre, en effet, que, depuis 1897, huit mariages seulement ont été célébrés dans nos chancelleries. Encore y a-t-il lieu de remarquer, à ce sujet, que les intéressés ont eu recours au ministère de nos agents, non pas pour les raisons qui ont guidé le législateur à maintenir à ceux-ci cette compétence de droit, mais uniquement parce qu'ils ont voulu user d'une *faculté* que nos lois leur donnaient.

Liste des postes

qui ont dressé des actes de mariage.

(Article 2 de l'Arrêté royal du 25 octobre 1897.)

Postes.	Date du mariage.	Nom et prénoms de l'époux.	Nom et prénoms de l'épouse.
—	—	—	—
Lyon	24 février 1906.	G..... (E. C. N.)	B..... (P. M. E.)
Boulogne s/Mer	22 juin 1907	L..... (E. J. E.)	L..... (J. M.)
Venise	29 février 1908.	N..... (H. E. H.)	De C..... (L. M. J.)
Tours	6 mars 1913.	W..... (M. P.)	C..... (L.R.J.H.E.)
—	29 mars 1913.	C..... (A. E.)	D..... (M. S.)
—	17 mai 1919.	A..... (J. P.)	B..... (M. M.)
—	18 août 1919.	D..... (O.)	B..... (G. A. M.)
—	24 août 1920.	V..... (E. L.)	Van T..... (L. A.)

Groot-Hertogdom Luxemburg, het Vorstendom Monaco, Noorwegen, Nederland, Zwitserland en Duitschland.

De ondervinding van meer dan een kwart eeuw heeft toegelaten vast te stellen dat de vrees die er den wetgever van 1882 toe gebracht heeft de onregelmatigheid waarop wij zooeven gewezen hebben, wettelijk vast te stellen, zich niet rechtvaardigde. Indien men de oorlogsjaren uitzondert, gedurende dewelke een zeker aantal onzer landgenooten vóór onze agenten in den echt getreden zijn, is men genoodzaakt vast te stellen dat onze landgenooten slechts zeer zelden de tusschenkomst onzer consuls dienaangaande gevraagd hebben.

Onderstaande tabel doet immers uitschijnen dat sedert 1897 slechts acht huwelijken in onze kanselarijen voltrokken werden. En dan moet er dienaangaande nog opgemerkt worden dat de belanghebbenden hunne toevlucht tot de tusschenkomst onzer agenten hebben genomen, niet om de redenen die den wetgever er toe gebracht hebben aan deze laatste deze rechtsbevoegdheid te behouden, maar alleen omdat zij gebruik hebben willen maken van een *recht* dat onze wetten hun verleende.

Lijst der posten

die huwelijksakten opgemaakt hebben.

(Artikel 2 van het Koninklijk besluit van 25 October 1897.)

Posten.	Datum van het huwelijk.	Naam en voornamen van den echtgenoot.	Naam en voornamen der echtgenote.
—	—	—	—
Lyon	24 Februari 1906.	G..... (E. C. N.)	B..... (P. M. E.)
Boulogne s/Mer	22 Juni 1907.	L..... (E. J. E.)	L..... (J. M.)
Venetië	29 Februari 1908.	N..... (H. E. H.)	De C..... (L. M. J.)
Rouaan	6 Maart 1913.	W..... (M. P.)	C..... (L.R.J.H.E.)
Rijsel	29 Maart 1913.	C..... (A. E.)	D..... (M. S.)
—	17 Mei 1919.	A..... (J. P.)	B..... (M. M.)
—	18 Augustus 1919.	D..... (O.)	R..... (G. A. M.)
—	24 Augustus 1920.	V..... (E. L.)	Van T..... (L. A.)

Ce tableau est suggestif et il s'en dégage, en fait, que les unions qu'il relève ont toutes, à l'exception de deux, été célébrées en France, pays dont la législation a facilité tout au moins autant que la nôtre, le mariage des indigents.

L'expérience paraît suffisamment concluante et le moment semble donc venu de supprimer un système en fait inutile et présentant plus d'inconvénients que d'avantages.

Ce sont ces considérations qui ont amené le Gouvernement du Roi à vous présenter un projet de loi qui, notamment, modifie la compétence des agents du service extérieur, groupe les textes des lois qui concernent spécialement l'exercice des fonctions d'officier de l'état civil par ces agents et assure la transcription dans les registres de l'état-civil du Royaume des actes dressés par eux.

En ce qui concerne la compétence de nos agents, le projet qui est soumis à vos délibérations distingue suivant qu'il s'agit de nos agents diplomatiques ou de nos agents du service consulaire.

L'article 48 (1) du code civil qui règle la matière, a-t-il eu pour objet ou bien de déclarer la *validité* en Belgique des actes dressés par les agents diplomatiques et consulaires belges (étant sous-entendu que ces actes doivent être reçus par ceux de nos agents qualifiés par d'autres dispositions légales), ou bien de *donner compétence* aux dits agents pour exercer les fonctions de l'officier de l'état civil ?

Si l'on adopte la première interprétation, il est impossible de justifier la compétence *des agents diplomatiques* comme officiers de l'état-civil, aucun autre texte ne la leur conférant.

Par contre, la deuxième solution aboutit à la conclusion que les agents consulaires sont mis sur le même pied que les agents diplomatiques, conclusion qui est en opposition avec la loi de 1897.

Il s'ensuit qu'il était indispensable de déterminer *clairement* la compétence de nos agents diplomatiques. C'est la portée de l'article premier du présent projet qui dispose — consacrant en cela pratiquement l'article 48 du code civil — que les agents diplomatiques chefs de mission exercent *de plein droit* les fonctions de l'officier de l'état-civil dans *tous* les pays, en se conformant aux lois belges sur la matière.

Le maintien de cette compétence générale, même dans les pays où l'état civil est organisé avec toutes les garanties désirables, trouve sa justification dans le fait qu'en vertu du droit des gens et du principe d'exterritorialité nos agents diplomatiques, les membres de leur famille et leur domesticité sont soustraits à la juridiction territoriale.

(1) Art. 48. — « Tout acte de l'état civil des Français en pays étranger sera valable, s'il a été reçu, conformément aux lois françaises, par les agents diplomatiques ou par les consuls. »

Deze tabel is kenschetsend en zij doet feitelijk uitschijnen dat de huwelijken die zij opsomt, op twee na, voltrokken werden in Frankrijk, land waarvan de wetgeving, ten minste zooveel als de onze, het huwelijk der behoeftigen vergemakkelijkt heeft.

De ondervinding lijkt genoegzaam afdoende te zijn en het oogenblik schijnt dus gekomen om een stelsel dat feitelijk onnuttig is en meer nadeelen dan voordeelen biedt, af te schaffen.

Deze overwegingen hebben de Regeering des Konings er toe gebracht U een wetsontwerp voor te leggen dat in 't bijzonder de bevoegdheid der agenten van den buitenland-schen dienst wijzigt, dat de teksten groepeerd der wetten die speciaal betrekking hebben op de uitoefening der functies van ambtenaar van den burgerlijken stand door deze agenten en waardoor de overschrijving in de registers van den burgerlijken stand van het Koninkrijk der door hen opge-maakt akten verzekerd wordt.

Wat betreft de bevoegdheid onzer agenten, maakt het ontwerp dat aan uwe beslissing onderworpen wordt, een onderscheid naar gelang het gaat om onze diplomatieke agenten of om onze agenten van den consulaire dienst.

Heeft artikel 48 (1) van het burgerlijk wetboek, dat deze zaak regelt, voor doel gehad ofwel de *geldigheid* in België te verklaren der akten opgemaakt door de Belgische diplomatieke en consulaire agenten (met dien verstande dat deze akten moeten ontvangen worden door die onzer agenten welke door andere wettelijke bepalingen gequalificeerd zijn), ofwel aan gezegde agenten *bevoegdheid te verleenen* om de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand uit te oefenen ?

Neemt men de eerste uitlegging aan, dan is het onmogelijk de bevoegdheid *der diplomatieke agenten* als ambtenaars van den burgerlijken stand te rechtvaardigen, vermits geen enkele andere tekst hun die bevoegdheid toekent.

Daarentegen leidt de tweede oplossing tot de gevolgtrekking dat de consulaire agenten op denzelfden voet geplaatst zijn als de diplomatieke agenten, welke gevolgtrekking strijdig is met de wet van 1897.

Daaruit volgt dat het onontbeerlijk was de bevoegdheid onzer diplomatieke agenten *duidelijk* vast te stellen. Ziedaar het doel van artikel 1 van dit ontwerp, hetwelk bepaalt — te dien opzichte feitelijk artikel 48 van het burgerlijk wetboek bekrachtigend — dat de diplomatieke agenten, die aan het hoofd eener zending staan, *van rechtswege* de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand in *al* de landen uitoefenen, onder naleving der Belgische wetten te dier zake.

Het handhaven dezer algemeene bevoegdheid, zelfs in de landen waar de burgerlijke stand met alle wenschelijke waarborgen ingericht is, vindt zijne rechtvaardiging in het feit dat, krachtens het volkenrecht en het beginsel der exterritorialiteit, onze diplomatieke agenten, de leden hunner familie en hunne dienstdieneren aan de territoriale rechtsmacht onttrokken zijn.

(1) Art. 48. — « Elke akte van den burgerlijken stand der Franschen in een vreemd land zal geldig zijn, indien zij, overeenkomstig de Fransche wetten, door de diplomatieke agenten of door de consuls ontvangen werd. »

La préparation juridique à laquelle ces agents ont été soumis les met, au surplus, à l'abri des erreurs dans lesquelles, si souvent, versent bon nombre d'agents consulaires *honoraires*.

Quant aux agents consulaires chefs de poste, jusqu'au grade de vice-consul, leur compétence, comme par le passé, s'exercera d'une manière générale, d'une part, de *plein droit* dans les pays hors de chrétienté et, d'autre part, *moyennant l'autorisation du Ministre des Affaires Etrangères*, dans les autres pays ou dans certains postes établis dans ces pays.

Il a paru, par contre, nécessaire de ne plus maintenir la disposition de la loi de 1897 attribuant la compétence d'officier d'état-civil aux agents en fonctions dans les pays avec lesquels la Belgique a conclu des traités sur la matière. Les clauses conventionnelles de l'espèce ne doivent, en effet, que viser la *reconnaissance* des actes dressés par les agents de l'un des pays contractants sur le territoire de l'autre, et non pas *conférer* des fonctions dont l'attribution doit être exclusivement réglée par la législation du pays dont relève l'agent. Le Ministre des Affaires Etrangères doit avoir la liberté de conférer ou de retirer, suivant les circonstances, les attributions dont il s'agit aux agents belges dans tel ou tel pays, sans être lié par une convention. D'ailleurs, les nouvelles conventions sur la matière sont invariablement rédigées de manière à éviter toute équivoque sur ce point.

L'article 3 prend soin de spécifier qu'aucune atteinte n'est portée aux pouvoirs que l'article 4 de la loi du 16 août 1887 et l'article 6 de la loi du 30 avril 1896 (art. 155bis du code civil) confèrent à *tous* les agents diplomatiques et consulaires. Ces dispositions visent la réception de l'acte de consentement des parents ou la constatation du dissentiment existant entre ceux-ci, l'établissement et la notification de l'acte respectueux, la déclaration qu'un ascendant dont le consentement est requis est absent. Pour mettre fin aux incertitudes qui se sont produites à ce propos, il a paru nécessaire de déclarer qu'en cette matière les agents ne peuvent intervenir que s'il s'agit du mariage d'un citoyen belge.

La raison principale du projet est, nous l'avons dit, de limiter aux seuls agents investis de la plénitude des attributions d'officiers de l'état civil le pouvoir de célébrer les mariages que la loi du 2 mai 1882 conférerait à tous les agents indistinctement.

Le projet actuel, qui abroge, en conséquence, la loi de 1882, reproduit, en les précisant, dans ses articles 6, 11, 12 et 13, les dispositions de la dite loi en ce qui concerne la capacité des parties, les publications de mariage et la validité des mariages célébrés soit devant l'agent diplomatique ou le consul, soit devant les autorités locales. Comme antérieurement nos agents sont incompétents pour célébrer le mariage d'une femme belge avec un sujet étranger.

Il a paru, d'autre part, indispensable, de déterminer

De juridische voorbereiding waaraan deze agenten onderworpen werden behoedt hen bovendien voor vergissingen die talrijke *eere-consulaire* agenten zoo dikwijls begaan.

Wat de consulaire agenten betreft die aan het hoofd van een post staan, tot aan den graad van vice-consul, zij zullen, zooals voorheen, in den regel hunner bevoegdheid uitoefenen, *eenerzijds, van rechtswege* in de landen buiten de christenheid en, *anderzijds, met de machtiging van den Minister van Buitenlandsche Zaken*, in de andere landen of in zekere aldaar gevestigde posten.

Daarentegen is het noodig gebleken de bepaling af te schaffen der wet van 1897 waarbij de bevoegdheid van ambtenaar van den burgerlijken stand wordt toegekend aan de agenten die in dienst zijn in de landen waarmede België verdragen aangaande deze zaken heeft aangegaan. De conventionele bepalingen van dien aard dienen namelijk slechts de *erkenning* te beoogen der akten opgemaakt door de agenten van een der contracteerende landen op het grondgebied van het andere, en hoeven geen ambten te *verleenen* waarvan de toekenning uitsluitend moet geregeld worden door de wetten van het land waarvan de agent onderhoorige is. De Minister van Buitenlandsche Zaken moet de vrijheid hebben de bevoegdheid waarvan sprake, volgens de omstandigheden te verleen of te ontnemen aan de Belgische agenten in een bepaald land zonder door eene overeenkomst gebonden te zijn. De nieuwe overeenkomsten te dier zake zijn trouwens alle onveranderlijk derwijze opgesteld dat elk misverstand op dit gebied vermeden wordt.

Artikel 3 bepaalt dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de macht die door artikel 4 der wet van 16 Augustus 1887 en door artikel 6 der wet van 30 April 1896 (art. 155bis van het burgerlijk wetboek) aan al de diplomatieke en consulaire agenten verleend wordt. Deze beschikkingen bedoelen de ontvangst der akte van toestemming der ouders of de vaststelling van het verschil van gevoelen dat tusschen hen heerscht, de opmaking en de teekening der eerbiedige akte, de verklaring dat een familielid in opgaande linie wiens toestemming vereischt is afwezig is. Om een einde te stellen aan de onzekerheid welke dienaangaande is ontstaan, is het noodig gebleken te verklaren dat in deze zaken de agenten slechts mogen tusschenbeide komen indien het gaat over het huwelijk van een Belgischen staatsburger.

Zooals wij gezegd hebben, heeft het ontwerp hoofdzakelijk voor doel het recht om huwelijken te voltrekken dat de wet van 20 Mei 1882 aan al de agenten zonder onderscheid verleende, te beperken tot de agenten welke al de bevoegdheden van ambtenaar van den burgerlijken stand bezitten.

Het tegenwoordig ontwerp, dat dienvolgens de wet van 1882 afschaft, neemt, in zijne artikelen 6, 11, 12 en 13, met nadere aanduidingen de beschikkingen van gezegde wet over, wat betreft de bekwaamheid der partijen, de huwelijksafkondigingen en de geldigheid der huwelijken voltrokken hetzij vóór den diplomatieken agent of den consul, hetzij vóór de plaatselijke overheden. Zooals voorheen zijn onze agenten onbevoegd om het huwelijk eener Belgische vrouw met een vreemden onderdaan te voltrekken.

Anderzijds scheen het onontbeerlijk nauwkeurig te be-

de manière précise comment il serait procédé au remplacement de l'agent, officier de l'état civil, absent ou empêché. Tel est le but de l'article 4 du projet.

Le Gouvernement du Roi a, par la force des choses, été amené à vous proposer de nouveaux délais en ce qui concerne la déclaration des naissances.

Le législateur de 1803, en inscrivant à l'article 55 (1) du code civil l'obligation de déclarer les naissances dans les 3 jours de l'accouchement, n'avait évidemment pas songé au cas où l'acte de naissance serait rédigé à l'étranger par les agents diplomatiques ou consulaires.

La Loi est, d'autre part, obscure en ce qui concerne les délais impartis pour la rédaction des actes de décès, et, en l'absence d'une disposition formelle, on a été amené, pour résoudre la question, à recourir à l'interprétation tant des auteurs que de la jurisprudence.

S'il est possible d'observer en Belgique les délais, il n'en est pas toujours de même à l'étranger.

Dans certains pays, tels que la Chine, où il n'y a pas d'autres moyens pour les Belges de faire acter les faits relatifs à leur état civil, ceux de nos nationaux qui ne sont pas établis dans la ville même où réside l'agent diplomatique ou consulaire belge se trouvent assujettis à des déplacements qu'il leur est fréquemment difficile, voire même impossible, d'effectuer dans un laps de temps aussi restreint.

Il faut, dès lors, trop souvent mettre en action les rouages administratifs et judiciaires pour aboutir, après de longs mois, à un jugement tenant lieu de l'acte qui n'a pu être rédigé de prime abord pour une raison de délai.

Il paraît désirable de ne devoir recourir que tout à fait exceptionnellement à pareille procédure, forcément lente et compliquée, et, partant, difficile pour nos compatriotes.

En France, depuis 20 ans, la question a été résolue par la prolongation du délai en ce qui concerne les actes de naissance. L'article 9 du projet tend à une mesure analogue, plus complète parce qu'elle vise aussi les actes mortuaires. Cet article fixe à 10 ou à 30 jours, suivant qu'il s'agit de pays d'Europe ou extra-européens, le délai dans lequel les déclarations de naissance ou de décès doivent être faites à l'agent diplomatique ou consulaire officier de l'état civil.

En outre, il a paru nécessaire de déterminer le tribunal compétent pour suppléer à l'absence d'un acte que nos agents n'ont pu recevoir par suite de déclaration tardive, ou pour rectifier un acte dressé par eux et de prévoir, en même temps, le cas d'un jugement destiné à tenir lieu d'un acte omis.

(1) Art. 55 du C. C. — « Les déclarations de naissance seront faites, dans les trois jours de l'accouchement, à l'officier de l'état civil du lieu; l'enfant lui sera présenté. »

palen hoe er zou overgegaan worden tot de vervanging van den afwezigen of beletten agent, ambtenaar van den burgerlijken stand. Dit is het doel van artikel 4 van het ontwerp.

De Regeering des Konings werd door den drang der omstandigheden er toe gebracht U nieuwe termijnen voor te stellen wat de verklaring der geboorten betreft.

De wetgever van 1803, wanneer hij in artikel 55 (1) van het burgerlijk wetboek de verplichting opnam om de geboorten binnen drie dagen na de bevalling aan te geven, had natuurlijk niet gedacht aan het geval waarin de geboorteakte in het buitenland door de diplomatieke of consulaire agenten opgesteld zou worden.

Anderzijds is de wet onduidelijk wat betreft de termijnen toegestaan voor het opmaken der overlijdensakten en, bij gebrek aan een uitdrukkelijke bepaling, heeft men om de kwestie op te lossen, zijn toevlucht moeten nemen tot de interpretatie gegeven zoowel door de schrijvers als door de jurisprudentie.

Zoo het mogelijk is de termijnen in België na te leven, is dit niet altijd het geval in het buitenland.

In sommige landen, zooals China, waar er voor de Belgen geen andere middelen bestaan om akte te doen nemen van feiten betreffende hun burgerlijken stand, zijn degene onzer landgenooten die niet gevestigd zijn in de stad zelf waar de Belgische diplomatieke of consulaire agent verblijft, verplicht verplaatsingen te doen die het hun dikwijls moeilijk, ja zelfs onmogelijk is in een zoo korte tijdsruimte te verrichten.

Men moet dienvolgens al te dikwijls de administratieve en gerechtelijke diensten in 't werk stellen om, na vele maanden, een vonnis te verkrijgen ter vervanging der akte welke aanvankelijk niet opgemaakt kon worden omdat de gestelde termijn verstreken was.

Het schijnt wenschelijk slechts heel uitzonderlijk zijne toevlucht te moeten nemen tot dergelijke procedure die noodzakelijkerwijze langzaam en ingewikkeld is en, dienvolgens, moeilijk voor onze landgenooten.

In Frankrijk werd, vóór twintig jaar, de kwestie opgelost door de verlenging van den termijn wat de geboorteakten betreft. Artikel 9 van het ontwerp strekt tot het nemen van een dergelijken maatregel, die echter vollediger is omdat daardoor ook de sterfakten beoogd worden. Dit artikel bepaalt op tien of dertig dagen, naar gelang het gaat om Europeesche of buiten Europa liggende landen, den termijn waarbinnen de aangiften van geboorte of van overlijden aan den diplomatieken of consularen ambtenaar van den burgerlijken stand moeten gedaan worden.

Bovendien scheen het noodig de rechtbank aan te duiden die bevoegd is om te voorzien in het ontbreken eener akte die onze agenten niet hebben kunnen ontvangen om reden van niet tijdige aangifte of om eene door hen opgemaakte akte te verbeteren en terzelfder tijd het geval te voorzien van een vonnis bestemd om een weggelaten akte te vervangen.

(1) Art. 55 van het Burgerlijk wetboek. — « De aangiften van geboorte zullen gedaan worden binnen drie dagen na de bevalling, aan den plaatselijken ambtenaar van den burgerlijker stand; het kind zal hem vertoond worden. »

Tel est l'objet de l'article 10 du projet; il se borne, d'ailleurs, à consacrer une jurisprudence qui avait dû suppléer à l'absence de tout texte sur la matière, et il renvoie, au surplus, à l'article 99 du code civil.

La compétence exclusive du tribunal de première instance de Bruxelles à l'égard des actes dressés ou qui auraient dû être dressés par les agents belges du service extérieur s'est trouvée justifiée par l'intérêt qu'il y a à conserver une jurisprudence suivie en ce qui concerne ces actes, ainsi que par le fait qu'en vertu de l'article 13 de l'arrêté royal du 25 octobre 1897 le soin de vérifier les registres d'état civil tenus dans les chancelleries diplomatiques et consulaires est confiée au procureur du Roi Bruxelles.

Enfin, dans la législation actuelle, seule la transcription des actes de mariage dressés à l'étranger est prévue (1) et la question de savoir s'il faut ou non transcrire les autres actes reçus par nos agents ou par les autorités locales fait l'objet de controverses qui divisent non seulement les officiers de l'état civil en Belgique mais les parquets du Royaume eux-mêmes.

Le Gouvernement du Roi estime qu'il y a lieu de mettre dès à présent un terme à ces controverses en ce qui concerne les actes dressés par les agents diplomatiques ou consulaires.

Il est du plus haut intérêt, en effet, de pouvoir suivre et constater l'état civil des Belges établis à demeure ou provisoirement à l'étranger.

Les événements de Russie, au cours desquels nombre de registres d'état civil ont été détruits, ont mis davantage encore en lumière la nécessité de conserver trace, par la transcription en Belgique, de tous les actes qui sont venus changer l'état civil de nos compatriotes ou ajouter à celui-ci.

Cet intérêt se révèle sans doute avec la même valeur dans les cas où les actes ont été reçus par les autorités étrangères.

Il a, toutefois, paru inutile d'envisager ici cette question, parce qu'elle fait l'objet d'un autre projet de loi actuellement en élaboration au Ministère de la Justice.

L'article 7 remédie aux inconvénients signalés, en fixant le lieu de la transcription en Belgique des actes d'état civil dressés par les agents diplomatiques et consulaires.

Il ne serait pas possible, évidemment, de faire opérer la transcription de tous les actes anciens. Cependant, tenant compte du fait que, pendant la guerre, beaucoup de Belges ont vécu à l'étranger, où ils se sont mariés, ont eu des enfants, sont décédés, il est sans aucun doute

Dit is het doel van artikel 10 van het ontwerp; het beperkt er zich overigens toe eene jurisprudentie te bekrachtigen die had moeten voorzien in het ontbreken van elken tekst aangaande deze zaak, en het verwijst bovendien naar artikel 99 van het burgerlijk wetboek.

De uitsluitende bevoegdheid der rechtbank van eersten aanleg van Brussel ten opzichte der door de Belgische agenten van den buitenlandschen dienst opgemaakte akten of van degene welke door hen opgemaakt hadden moeten zijn, vindt hare rechtvaardiging in het belang dat er aav verbonden is een niet onderbroken jurisprudentie betreffende deze akten te behouden, alsook door het feit dat, krachtens artikel 13 van het Koninklijk besluit van 25 October 1897, het nazien der registers van den burgerlijken stand, gehouden in de diplomatieke en consulaire kanselarijen, aan den Procureur des Konings te Brussel toevertrouwd is.

Ten slotte voorziet de huidige wetgeving enkel de overschrijving der huwelijksakten opgemaakt in het buitenland (1), en de kwestie of de andere akten ontvangen door onze agenten of door de plaatselijke overheden al of niet moeten overgeschreven worden, maakt het voorwerp uit van betwistingen waarover niet alleen de ambtenaren van den burgerlijken stand in België, maar ook de parketten zelf van het Koninkrijk het niet eens zijn.

De Regeering des Konings is van meening dat er voortaan een einde dient gesteld aan deze betwistingen wat betreft de akten opgemaakt door de diplomatieke of consulaire agenten.

Het is immers van het hoogste belang den burgerlijken stand der blijvend of tijdelijk in het buitenland gevestigde Belgen te kunnen volgen en vaststellen.

De gebeurtenissen in Rusland, tijdens welke tal van registers van den burgerlijken stand vernield werden, hebben nog meer de noodzakelijkheid in het licht gesteld om door de overschrijving in België, het spoor te bewaren van al de akten waardoor de burgerlijke stand onzer landgenooten gewijzigd werd of iets daaraan werd toegevoegd.

Hetzelfde belang blijft ongetwijfeld bestaan in de gevallen waarin de akten ontvangen werden door de buitenlandse overheden.

Het bleek echter onnoodig deze kwestie in beschouwing te nemen, daar zij het voorwerp uitmaakt van een ander wetsontwerp dat thans in het Ministerie van Justitie voorbereid wordt.

Artikel 7 voorziet in de vermelde bezwaren door de plaats van overschrijving in België vast te stellen van de akten van den burgerlijken stand opgemaakt door de diplomatieke en consulaire agenten.

Het zou natuurlijk niet mogelijk zijn de overschrijving van al de oude akten te doen verrichten. Echter, rekening houdend met het feit dat tijdens den oorlog vele Belgen in het buitenland hebben geleefd, waar zij in het huwelijk zijn getreden, kinderen hebben gehad, overleden zijn,

(1) Art. 171 C. C. — « Dans les trois mois après le retour du Français sur le territoire de l'empire, l'acte de célébration du mariage contracté en pays étranger, sera transcrit sur le registre public des mariages du lieu de son domicile. »

(1) Art. 171. B. W. — « Binnen de drie maanden na den terugkeer van den Franschman op het grondgebied van het Keizerrijk, zal de akte der voltrekking van het huwelijk in het buitenland aangegaan, overgeschreven worden in het openbaar register der huwelijken van zijne woonplaats. »

hautement désirable de prescrire la transcription en Belgique des actes d'état civil que nos agents diplomatiques et consulaires ont dressés, depuis le 1er août 1914. Telle est la raison d'être de la « Disposition transitoire » figurant à la fin du projet.

La rédaction actuelle de l'article 7 (1) de la loi du 26 décembre 1891 (article 169 c. c.), prête, d'autre part, à confusion et est, en effet, souvent mal interprétée par les agents du service extérieur.

Dans l'esprit de la loi, le droit de dispenser des publications du mariage et de tout délai pour cause grave n'existe que pour le mariage qui sera célébré par l'agent diplomatique ou consulaire qui accorde cette suppression de formalités, à l'exclusion des mariages à célébrer par les autorités locales.

Il a paru désirable de consacrer cette volonté du législateur dans le texte de la loi, afin d'éviter toute interprétation erronée.

Il semble, par contre, inutile de maintenir les restrictions édictées à ce sujet à l'égard des agents consulaires non rétribués.

Elles sont sans portée pratique. En effet, d'une part, dans les villes où il existe à la fois un poste de carrière et un poste honoraire, les chancelleries sont en principe actuellement fusionnées; d'autre part, l'obligation, imposée à l'agent honoraire établi ailleurs qu'au siège d'un poste de carrière, de donner à celui-ci avis du refus ou de l'octroi de la dispense ne répond à aucun besoin. Cette obligation ne peut avoir pour but que de permettre à l'agent de carrière de réformer éventuellement la décision prise. La dispense n'étant accordée que pour des mariages *in extremis*, c'est-à-dire ne souffrant aucun délai, il arrivera que, lorsque l'agent de carrière aura reçu la notification en question, ou bien le mariage aura déjà été célébré ou bien il sera trop tard, par suite du décès, pour revenir sur la décision de refus qui aurait été prise à tort. Il est noter, au surplus, que nos agents honoraires ne manquent jamais, en cas de doute, d'en référer à l'agent de carrière dont ils relèvent et qui se tient toujours en relations étroites avec eux.

Un dernier point doit encore être signalé à votre attention. La question s'était posée de savoir si, par applica-

(1) Loi du 26 décembre 1891. Art. 7. — « Le procureur du Roi près le tribunal de première instance dans l'arrondissement duquel les impétrants se proposent de célébrer leur mariage peut dispenser, pour des causes graves, de la publication et de tout délai. La même faculté est accordée aux chefs de mission et consuls de carrière de Belgique, ainsi qu'aux agents non rétribués du corps consulaire belge jusqu'au grade de vice-consul inclusivement, pour autant qu'ils ne résident pas au siège d'une légation ou d'un consulat de carrière, sauf à ceux-ci à rendre immédiatement compte à la légation ou au consulat de carrière dont ils relèvent des causes de la dispense ou de refus de l'accorder.

is het ongetwijfeld ten zeerste wenschelijk de overschrijving in België te gelasten van de akten van den burgerlijken stand welke door onze diplomatieke en consulaire agenten werden opgemaakt sedert 1 Augustus 1914. Dit is de reden van bestaan van de « overgangsbepaling » welke voorkomt aan het einde van het ontwerp.

De huidige tekst van artikel 7 (1) der wet van 26 December 1891 (artikel 169 b. w.) geeft anderzijds aanleiding tot verwarring en wordt trouwens dikwijls verkeerd uitgelegd door de agenten van den huitenlandschen dienst.

Volgens den geest der wet bestaat het recht om van de afkondigingen van het huwelijk en van elken termijn om een ernstige reden vrij te stellen, slechts voor het huwelijk dat voltrokken zal worden door den diplomatieken of consulaire agent die deze weglating van formaliteiten verleent, met uitsluiting van de huwelijken te voltrekken door de plaatselijke overheden.

Het heeft wenschelijk geschenen dezen wil van den wetgever in den tekst der wet uit te drukken, ten einde elke verkeerde uitlegging te vermijden.

Het schijnt daarentegen onnoodig de beperkingen te dier zake uitgevaardigd ten opzichte der niet bezoldigde consulaire agenten, te handhaven.

Zij zijn zonder praktisch nut. Immers, eenerzijds zijn in de steden waar er tegelijk een beroepspost en een eerepost bestaat, de kanselarijen thans in beginsel samengesmolten; anderzijds beantwoordt de verplichting opgelegd aan den eere-agent elders verblijvend dan ter standplaats van een beroepspost, om aan dezen laatste bericht te zenden van de weigering of van de toekenning der vrijstelling, aan geen enkele behoefte. Deze verplichting kan geen ander doel hebben dan den beroepsagent in staat te stellen de genomen beslissing eventueel te veranderen. Aangezien de vrijstelling slechts verleend wordt voor huwelijken in extremis, namelijk die geen uitstel kunnen lijden, zal het gebeuren dat, wanneer de beroepsagent het bericht waarvan sprake ontvangen heeft, ofwel het huwelijk reeds gesloten zal zijn ofwel dat het te laat zal zijn, wegens sterfgeval, om op het besluit van weigering, dat ten onrechte genomen zou geweest zijn, terug te komen. Er dient bovendien te worden opgemerkt dat onze eere-agenten in geval van twijfel nooit nalaten inlichtingen te vragen aan den beroepsagent waarvan zij afhangen en die steeds in nauwe betrekking met hen staat.

Uwe aandacht dient nog op een laatste punt gevestigd te worden. De vraag had zich voorgedaan of, bij toepassing

(1) Wet van 26 December 1891. Art. 7. — « De procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement waarin de verzoekers voorneemens zijn hun huwelijk aan te gaan, kan om ernstige redenen vrijstelling verleenen van de afkondiging en van elken termijn. Hetzelfde recht wordt verleend aan de hoofden van gezantschappen en beroepsconsuls van België, alsmede aan de niet bezoldigde agenten van het Belgisch consulaire corps tot en met den graad van vice-consul, voor zoover zij niet ter standplaats van een gezantschap of een beroepsconsulaat verblijven, met dien verstande dat zij onmiddellijk aan het gezantschap of het beroepsconsulaat waarvan zij afhangen rekenschap moeten geven van de redenen der vrijstelling of der weigering om deze te verleenen.

tion des lois du 20 octobre 1897 et du 20 mai 1882, les agents diplomatiques et consulaires de Belgique étaient compétents pour dresser des actes d'état civil concernant les ressortissants du Congo belge qui sans être « citoyens belges » sont, cependant, « sujets belges ». M. le Ministre des Colonies a jugé qu'il n'est pas utile d'étendre cette compétence à leur égard. Afin d'éviter toute équivoque à ce sujet, le projet de loi prend soin d'employer, au lieu du mot « Belges », qui a un sens trop général prêtant à discussion, les mots « citoyens belges », excluant ainsi les ressortissants du Congo belge et du Ruanda-Urundi.

Le Gouvernement a la confiance qu'appréciant l'intérêt et l'unité de la réforme envisagée, vous voudrez bien adopter, Madame, Messieurs, les termes du projet qu'il a l'honneur, au nom du Roi, de soumettre à vos délibérations.

Le Ministre des Affaires Etrangères,

P. HYMANS.

Le Ministre de la Justice,

P.-E. JANSON.

PROJET DE LOI

ALBERT,

ROI DES BELGES,

A tous présents et à venir, SALUT !

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires Etrangères, et de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires Etrangères et Notre Ministre de la Justice sont chargés de présenter en Notre Nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE PREMIER.

Les agents diplomatiques chefs de poste exercent de plein droit, en ce qui concerne les citoyens belges, les fonctions d'officier de l'état civil dans tous les pays, conformément aux lois belges sur la matière.

der wetten van 20 October 1897 en van 20 Mei 1882, de diplomatieke en consulaire agenten van België bevoegd waren om akten van den burgerlijken stand op te maken betreffende onderhoorigen van Belgisch Congo die, zonder « Belgische staatsburgers » te zijn nochtans « Belgische onderdanen » zijn. De heer Minister van Koloniën heeft geoordeeld dat het niet nuttig is deze bevoegdheid te hunnen opzichte uit te breiden. Ten einde elk misverstand dien-aangaande te vermijden draagt het wetsontwerp er zorg voor in plaats van het woord « Belgen », dat een te algemeene beteekenis heeft welke tot betwistingen kan aanleiding geven, de woorden « Belgische staatsburgers » te gebruiken, waardoor de Belgische onderhoorigen van Belgisch Congo en van Ruanda-Urundi dus uitgesloten worden.

De Regeering vertrouwt, Mevrouw, Mijne Heeren, dat gij het belang en de eenheid der voorgenomen hervorming naar waarde zult schatten en het ontwerp dat zij de eer heeft, in naam des Konings, aan uwe beraadslagingen te onderwerpen, wel zult willen aannemen.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

P. HYMANS.

De Minister van Justitie,

JANSON.

WETSONTWERP

ALBERT,

KONING DER BELGEN,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL !

Op voorstel van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken en van Onzen Minister van Justitie,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

Onze Minister van Buitenlandsche Zaken en Onze Minister van Justitie zijn gelast, in Onzen Naam, aan de Wetgevende Kamers, het wetsontwerp voor te leggen waarvan de inhoud volgt :

ARTIKEL ÉÉN.

De diplomatieke agenten, die aan het hoofd van een post staan, oefenen van rechtswege, wat de Belgische staatsburgerschap betreft, de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand uit, overeenkomstig de Belgische wetten te dier zake.

ART. 2.

Les consuls généraux, consuls et vice-consuls chefs de poste exercent, en ce qui concerne les citoyens belges, les fonctions d'officier de l'état civil, conformément aux lois belges sur la matière :

- A) dans les pays de capitulations;
- B) dans tout autre pays si ces fonctions leur ont été spécialement conférées par le Ministre des Affaires Etrangères.

ART. 3.

Les dispositions de l'article précédent ne portent pas atteinte aux pouvoirs qui sont conférés à tous les agents du corps diplomatique ou consulaire chefs de poste par l'article 4 de la loi du 16 août 1887 et l'article 6 de la loi du 30 avril 1896 (article 155bis, du code civil), leur intervention étant limitée au cas où il s'agit du mariage d'un citoyen belge.

ART. 4.

§ 1er. — En cas d'absence du titulaire du poste, les fonctions d'officier de l'état civil sont exercées de plein droit :

A) dans les chancelleries diplomatiques, par le Chargé d'Affaires intérimaire;

B) dans les postes consulaires, par le gérant.

§ 2. — En cas d'empêchement du titulaire, ces fonctions sont exercées :

A) dans les chancelleries diplomatiques, par le conseiller, le secrétaire ou l'attaché le plus ancien en grade, ou, à défaut d'agents de cette catégorie, par la personne spécialement déléguée à cet effet par le chef de poste ou son remplaçant;

B) dans les postes consulaires, par celui des agents adjoints au poste le plus élevé en grade, ou, à égalité de grade, ayant le plus d'ancienneté; ou, à défaut d'adjoint du corps consulaire, par la personne spécialement déléguée à cet effet par le chef de poste ou son remplaçant.

ART. 5.

Les actes de reconnaissance d'enfants naturels pourront être reçus par les agents diplomatiques chefs de poste ainsi que par les agents du corps consulaire auxquels les fonctions d'officier de l'état civil sont conférées en vertu de l'article 2 de la présente loi, quels que soient la nationalité et l'âge des enfants, à la condition qu'ils soient souscrits par des citoyens belges.

ART. 6.

Seul, le mariage de deux citoyens belges peut être célébré par les agents diplomatiques chefs de poste, ainsi que par les agents du corps consulaire auxquels les fonctions

ART. 2.

De consuls-général, consuls et vice-consuls, die aan het hoofd van een post staan, oefenen, wat de Belgische staatsburgers betreft, de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand uit, overeenkomstig de Belgische wetten te dier zake :

A) in de landen der capitulatiën;

B) in elk ander land, indien deze functies hun speciaal door den Minister van Buitenlandsche Zaken opgedragen werden.

ART. 3.

De beschikkingen van voorgaand artikel doen geen afbreuk aan de bevoegdheden die aan al de agenten van het diplomatiek of consulaire korps, welke aan het hoofd van een post staan, toegekend zijn door artikel 4 der wet van 16 Augustus 1887 en artikel 6 der wet van 30 April 1896 (artikel 155bis van het burgerlijk wetboek), maar hunne tusschenkomst is beperkt tot het geval waarin het gaat om het huwelijk van een Belgischen staatsburger.

ART. 4.

§ 1. — In geval van afwezigheid van den titularis van den post, worden de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand van rechtswege uitgeoefend :

A) in de diplomatieke kanselarijen, door den tijdelijken zaakgelastigde;

B) in de consulaire posten, door den beheerder.

§ 2. — In geval de titularis verhinderd is, worden deze functies uitgeoefend :

A) In de diplomatieke kanselarijen, door den gezantschapsraad, den in rang oudsten secretaris of attaché, of, bij gebrek aan agenten dezer categorie, door den persoon te dien einde speciaal afgevaardigd door het hoofd van den post of zijn plaatsvervanger;

B) in de consulaire posten, door dien der aan den post toegevoegde agenten die den hoogsten graad bekleedt, of, bij gelijken graad, die de meeste dienstjaren telt; of bij gebrek aan een toegevoegd agent van het consulaire korps, door den persoon te dien einde speciaal afgevaardigd door het hoofd van den post of zijn plaatsvervanger.

ART. 5.

De akten van erkenning van onwettige kinderen zullen mogen ontvangen worden door de diplomatieke agenten, die aan het hoofd van een post staan, alsook door de agenten van het consulaire korps aan wie de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand krachtens artikel 2 dezer wet opgedragen zijn, welke ook de nationaliteit en de ouderdom der kinderen zij, op voorwaarde dat gezegde akten door Belgische staatsburgers onderschreven worden.

ART. 6.

Alleen het huwelijk van twee Belgische staatsburgers mag voltrokken worden door de diplomatieke agenten, die aan het hoofd van een post staan, alsook door de agenten

d'officier de l'état civil sont conférées en vertu de l'article 2 de la présente loi.

Toutefois, par exception à cette règle, les mariages entre citoyens belges et femmes étrangères pourront être célébrés par les agents diplomatiques et les agents du corps consulaire, officiers de l'état civil, qui exercent leurs fonctions dans des pays où la législation locale met obstacle à la célébration de mariages de l'espèce. Ces pays sont déterminés par le Ministre des Affaires Etrangères.

ART. 7.

Une copie certifiée conforme de tout acte d'état civil dressé par les agents diplomatiques et consulaires sera transcrite, à la diligence du Ministre des Affaires Etrangères, dans les registres de l'état civil de la commune belge dans laquelle la personne que l'acte concerne a eu son dernier domicile dans le Royaume.

Lorsqu'il s'agit d'un acte de mariage contracté entre deux citoyens belges, une expédition certifiée conforme de cet acte sera, à la diligence du Ministre des Affaires Etrangères, transcrite dans les registres de l'état civil du dernier domicile dans le Royaume de chacun des époux.

ART. 8.

L'article 48 du code civil est abrogé.

ART. 9.

Les agents diplomatiques ainsi que les agents du corps consulaire à qui les fonctions d'officier de l'état civil ont été conférées pourront recevoir les déclarations de naissance ou de décès et en dresser acte en Europe, dans les dix jours, et hors d'Europe, dans les trente jours à dater de l'accouchement ou du décès. Passé le délai prévu, il sera suppléé à l'absence d'acte de la manière indiquée à l'article 10 de la présente loi.

ART. 10.

Lorsqu'un acte de naissance ou de décès n'aura pu être dressé dans les délais fixés à l'article 9 de la présente loi, il y sera suppléé par un jugement rendu par le tribunal de première instance de Bruxelles, qui statuera conformément aux règles prévues à l'article 99 du code civil.

Lorsqu'un acte d'état civil dressé par un agent diplomatique ou par un agent consulaire exerçant les fonctions d'officier de l'état civil devra être rectifié, il sera statué par le tribunal de première instance de Bruxelles de la manière indiquée à l'alinéa premier du présent article.

van het consulaire korps aan wie de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand krachtens artikel 2 dezer wet opgedragen zijn.

Evenwel zullen, bij uitzondering op dezen regel, de huwelijken tusschen Belgische staatsburgers en vreemde vrouwen voltrokken mogen worden door de diplomatieke agenten en de agenten van het consulaire korps, ambtenaars van den burgerlijken stand, die hunne functies uitoefenen in landen waar de plaatselijke wetgeving zich verzet tegen de voltrekking van dergelijke huwelijken. Deze landen worden door den Minister van Buitenlandsche Zaken vastgesteld.

ART. 7.

Een gelijkvormig verklaard afschrift van elke akte van den burgerlijken stand opgemaakt door de diplomatieke en consulaire agenten, zal, op verzoek van den Minister van Buitenlandsche Zaken, overgeschreven worden in de registers van den burgerlijken stand der Belgische gemeente waar de persoon waarop de akte betrekking heeft, zijn laatste woonplaats in het Koninkrijk gehad heeft.

Wanneer het gaat om een akte van een huwelijk aangegaan door twee Belgische staatsburgers, zal een gelijkvormig verklaard afschrift dezer akte, op verzoek van den Minister van Buitenlandsche Zaken, overgeschreven worden in de registers van den burgerlijken stand der laatste woonplaats in het Koninkrijk van elk der echtgenooten.

ART. 8.

Artikel 48 van het burgerlijk wetboek wordt afgeschaft.

ART. 9.

De diplomatieke agenten alsmede de agenten van het consulaire korps aan wie de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand opgedragen werden, zullen de aangiften van geboorte of van overlijden mogen ontvangen en er akte van opmaken, in Europa, binnen de tien dagen, en buiten Europa, binnen de dertig dagen, te rekenen van de bevaling of van het overlijden. Na den voorzienen termijn zal er in het ontbreken der akte voorzien worden op de wijze voorgeschreven bij artikel 10 van onderhavige wet.

ART. 10.

Wanneer een akte van geboorte of van overlijden niet opgemaakt kon worden binnen de termijnen vastgesteld in artikel 9 van onderhavige wet, zal er in het ontbreken van dergelijke akte voorzien worden door een vonnis uitgesproken door de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, die uitspraak doen zal overeenkomstig de regels voorzien in artikel 99 van het burgerlijk wetboek.

Wanneer eene akte van den burgerlijken stand opgemaakt door een diplomatieken agent of door een consulaire agent die de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand uitoefent, moet verbeterd worden, zal de rechtbank van eersten aanleg, te Brussel, uitspraak doen op de wijze aangeduid in de eerste alinea van dit artikel.

ART. 11.

Le deuxième alinéa de l'article 7 de la loi du 26 décembre 1891 (article 169 du code civil) est abrogé et remplacé par la disposition suivante :

« La même faculté est accordée pour les mariages à célébrer dans leur propre chancellerie aux agents diplomatiques chefs de poste ainsi qu'aux agents du corps consulaire à qui les fonctions d'officier de l'état civil ont été conférées ».

ART. 12.

La loi du 20 mai 1882 est abrogée et remplacée par la disposition suivante, qui constituera l'article 170 du code civil :

« Seront considérés comme valables en Belgique quant à la forme :

» 1° les mariages entre citoyens belges, ceux entre étrangers et citoyennes belges ainsi que ceux entre citoyens belges et étrangères célébrés en pays étranger dans les formes usitées dans ledit pays;

» 2° les mariages entre citoyens belges célébrés par les agents diplomatiques ainsi que par les agents du corps consulaire à qui les fonctions d'officier de l'état civil ont été conférées;

» 3° les mariages entre citoyens belges et étrangères célébrés par les agents diplomatiques ainsi que par les agents du corps consulaire qui ont cette compétence spéciale ».

ART. 13.

Il est ajouté au code civil un article 170bis, et un article 170ter, conçus comme suit :

« ARTICLE 170bis. — Les publications de mariage à célébrer par les agents diplomatiques ou consulaires belges seront faites conformément aux lois belges, dans les chancelleries où les unions seront célébrées. Lorsqu'en vertu des articles 167 et 168 du code civil des publications supplémentaires devront avoir lieu ailleurs, elles seront effectuées : en Belgique, par les officiers de l'état civil conformément aux lois belges, et à l'étranger par les autorités et suivant les formes locales. Si les publications ne sont pas prévues par la législation étrangère du lieu où elles devraient être effectuées ou s'il ne peut y être procédé, il sera passé outre, et la publication faite par l'agent diplomatique ou consulaire appelé à célébrer le mariage suffira ».

« ARTICLE 170ter. — Les mariages visés à l'article 170 seront quant au fond, valables en Belgique si les parties contractantes ont satisfait aux conditions prescrites à peine de nullité par leur statut personnel pour pouvoir contracter mariage ».

ART. 11.

De tweede alinea van artikel 7 der wet van 26 December 1891 (artikel 169 van het burgerlijk wetboek) wordt afgeschaft en vervangen door de navolgende beschikking :

« Hetzelfde recht wordt toegekend, voor de in hun eigen kanselarij te voltrekken huwelijken, aan de diplomatieke agenten die aan het hoofd staan van eenen post, alsmede aan de agenten van het consulaire korps aan wie de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand opgedragen werden ».

ART. 12.

De wet van 20 Mei 1882 wordt afgeschaft en vervangen door de navolgende beschikking die artikel 170 van het burgerlijk wetboek zal uitmaken :

« Worden beschouwd als geldig in België, wat den vorm betreft :

» 1° de huwelijken tusschen Belgische staatsburgers, degene tusschen vreemdelingen en Belgische staatsburgeressen, alsook degene tusschen Belgische staatsburgers en vrouwelijke vreemdelingen, voltrokken in een vreemd land in de in gezegd land gebruikelijke vormen;

2° de huwelijken tusschen Belgische staatsburgers voltrokken door de diplomatieke agenten alsook door de agenten van het consulaire korps aan wie de functies van ambtenaar van den burgerlijken stand opgedragen werden;

3° de huwelijken tusschen Belgische staatsburgers en vrouwelijke vreemdelingen voltrokken door de diplomatieke agenten alsook door de agenten van het consulaire korps die deze bijzondere bevoegdheid bezitten. »

ART. 13.

Aan het burgerlijk wetboek wordt een artikel 170bis alsook een artikel 170ter toegevoegd, welke luiden als volgt:

« ART. 170bis. — De afkondigingen van huwelijken te voltrekken door de Belgische diplomatieke of consulaire agenten, zullen overeenkomstig de Belgische wetten gedaan worden in de kanselarijen waar de huwelijken zullen voltrokken worden. Indien er, krachtens artikelen 167 en 168 van het burgerlijk wetboek, aanvullende afkondigingen elders moeten plaats hebben, zal daartoe overgegaan worden : in België, door de ambtenaars van den burgerlijken stand overeenkomstig de Belgische wetten, en in het buitenland door de plaatselijke overheden en volgens de plaatselijke vormen. Indien de afkondigingen niet voorzien zijn door de vreemde wetgeving van het gebied waar zij zouden moeten gedaan worden of indien er niet toe overgegaan kan worden, zal er met het voorgaande geen rekening worden gehouden, en zal de afkondiging gedaan door den diplomatieken of consularen agent die het huwelijk moet voltrekken, volstaan. »

« ART. 170ter. — De in artikel 170 bedoelde huwelijken zullen, wat den grond betreft, in België geldig zijn indien de contracteerende partijen voldaan hebben aan de voorwaarden op straf van nietigheid voorgeschreven door hun persoonlijk statuut om een huwelijk te kunnen aangaan. »

ART. 14.

L'article 171 du code civil est abrogé et remplacé par la disposition suivante :

« Dans les trois mois après le retour du citoyen belge sur le territoire du Royaume, l'acte de célébration du mariage contracté en pays étranger suivant les formes usitées dans ce pays sera transcrit sur les registres courants de l'état civil du lieu où il s'est établi.

« Si le mariage a été célébré par un agent diplomatique ou consulaire de Belgique, la transcription sera effectuée conformément à l'article 7 de la présente loi ».

ART. 15.

Les articles 1 et 2 de la loi du 20 octobre 1897 sont abrogés.

Disposition transitoire.

Une expédition certifiée conforme de tous les actes d'état civil dressés par les agents diplomatiques et consulaires entre le 1er août 1914 et la date de l'entrée en vigueur de la présente loi sera transcrite dans les registres de l'état civil du Royaume conformément aux dispositions de l'article 7 de cette loi.

Donné à Bruxelles, le 14 novembre 1930.

PAR LE ROI :

ALBERT

Le Ministre des Affaires Etrangères,

P. HYMANS.

Le Ministre de la Justice,

P.-E. JANSON.

ART. 14.

Artikel 171 van het burgerlijk wetboek wordt afgeschaft en door de volgende beschikking vervangen :

« Binnen de drie maanden na den terugkeer van den Belgischen staatsburger op het grondgebied van het Koninkrijk, zal de akte van voltrekking van het huwelijk aangegaan in een vreemd land volgens de in dit land gebruikelijke vormen, overgeschreven worden in de gewone registers van den burgerlijken stand der plaats waar hij zich gevestigd heeft.

» Werd het huwelijk door een diplomatieken of consulaire agent van België voltrokken, dan zal de overschrijving overeenkomstig artikel 7 dezer wet gedaan worden. »

ART. 15.

Artikelen 1 en 2 der wet van 20 October 1897 worden afgeschaft.

Overgangsbepaling.

Een gelijkvormig verklaard afschrift van al de akten van den burgerlijken stand, opgemaakt door de diplomatieke en consulaire agenten tusschen 1 Augustus 1914 en den datum van de inwerkingtreding dezer wet, zal in de registers van den burgerlijken stand van het Koninkrijk, overeenkomstig de beschikkingen van artikel 7 dezer wet, overgeschreven worden.

Gegeven te Brussel, den 14ⁿ November 1930.

VAN 'S KONINGS WEGE :

ALBERT,

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

P. HYMANS.

De Minister van Justitie,

P.-E. JANSON.